

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de două ori pre septemana: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Sibiul la expeditorul foiei pre afara la c. r. poste cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate către expeditorul. Pretul prenumeratiunei pentru Sibiul este pre anu 7 fl. v. a. câr pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 13. ANULU XIX.

Sibiul, in 14/26 Februarie 1871.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâi a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ore cu 5 1/2 cr. și pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. Cons. 103. 1871.

Preacinstitoru Parinti Protopopi și Administratori protopopesci, cinstitei Preotimi și întregului nostru popor credinciosu din archidiecea Transilvaniei de relegea ortodoxa resariteana, pace Vóne și daru dela Dumnedieu Tatalu și dela Domnulu nostru Iisusu Christosu!

Dupa-ce Biserica noastră din provinci'a mitropolitana a Transilvaniei și Ungariei cu ajutoriulu lui Dumnedieu a devenitu la starea aceea favoritoare, că in conformitate cu Canónele bisericesci se pótá tiene regulatu in totu anulu odata Sinóde eparchiali, unde reprezentantii clerului și poporulu credinciosu sa se adune, spre a consulti asupr'a trebiloru bisericesci, scolastice și fundatiunali ale eparchieloru sale, vinu, Iubitiloru, a convocá prin acest'a pre deputatii Vostri, alesi dintre Preoti și dintre Mireni, la Sinodu archidieceanu anuale, ce in intielesulu §. 89 alu Statutulu organicu se va tine la Domineca Tomei, carea in anulu acest'a este diu'a de 4 Aprile c. v, aici in Sibiul la Archiepiscopia.

Acest'a aducendu-Vi-o la cunoscintia, Iubitiloru, vinu totdeodata a Ve provocá, că in cercurile acelea electorali, unde deputatii alesi s'au au reposatu, s'au au depusu mandatele lor, s'au din vre-o cauza alegerea lor nu s'a verificatu din partea Sinodulu archidieceanu din urma, acolo prin Comissarii respectivi eclesiastici s'au mirenesci, denu-miti spre acest'a prin circulariulu meu dto 22 Ianuariu 1870, Nr. Cons. 18., sa se ia mesurile de lipsa, spre a se face alegeri nóue, urmandu-se la acest'a intru tóte conformu §§. 87—91. ai Statutulu organicu. Mai departe, fiindca archidiecea pre lángea lóta economi'a și consciintiósa administrare a averei sale inca nu se afla in starea aceea fericita, că sa pótá dispune de unu fondu anumitu pentru acoperirea speselor sinodali, Ve postescu, Iubitiloru, că si acum sa faceti colecte in parochie singuratiche pentru intemplinarea cheltuieloru Sinodulu, si sumele adunate sa se administreze prin Preotii și Epitropii bisericesci la PP. Protopopi tractuali, ier prin acesti-a pe lángea consemnarea acurata și relatiune din parte-le la Consistoriulu archidieceanu celu multu pána la Domineca Floriiloru, asignandu-ve, ca precumu pána acum, asiá si de asta data Vi se va dá din partea Consistoriulu societela publica pána la unu cruceru despre acesti bani.

In fine provoacu Comissuniile esmise in Sinodulu anului 1870, că sa pregátésca lucrările, ce li s'au incredintiatu, astfelu, încatu inainte de deschiderea Sinodulu sa le pótá presentá Presidiulu.

Din sedinti'a consistoriale ténuta la Sibiul in 4. Februaru 1871.

Alu Vostru alu tuturoru

(L. S.)

de totu binele voitoru
Archiepiscopu și Mitropolitu
ANDREIU m. p.

Eveneminte politice.

Senatulu imperialu a infatiasitu la redeschiderea lui in 8/20 Fauru unu spectacolu deosebitu. Dupa descrierile ce ni le dau diariile de Vien'a, edificiulu senatulu a fostu formalu asaltatu de publicu. Curiositatea acestui'a erá mare sa véda persónele ce compunu ministeriulu celu nou si sa anda programulu, cu carele pasiesce inaintea parlamentulu senatu. Acestu programu la inceputu vorbesce despre restabilirea doritei páci interne, si ca acest'a este scopulu ce voiesce sa'lu ajunga ministeriulu, pre calea constitutiunei, jurate de ministeriu. Ministeriulu promite, ca in privinti'a autonomiei tieriloru singuratiche mai este inca multu de facutu si ca restringerea autonomiei nu e de lipsa pentru interesele integritáti. Dieteloru provinciale trebuie

sa li se dea dreptulu de a desbato si afaceri de acele, ce pána acum erau rezervate numai senatulu imperialu; dára legile aduse de diete sa se asterna apoi senatulu imperialu, acest'a sa caute intru catu legile aduse de diete suntu in armonia cu interesele integritati si sa le decida definitivu.

Cam aceste suntu părțile esentiale ale programei ministeriulu, carele si astadi, cu putiene exceptiuni, este denunciatu de diaristica de premergatoriulu unui cabinetu reactionariu.

Neincetatu se aduce cu schimbarea acest'a de dincolo de Lait'a si pusetiunea cea nóua a cancelariulu imperialu, contelui de Beust. Cu acest'a impreuna unele diarie unguresci si interesele politice ale Ungariei. Asiá dice „Reform“, ca contele Beust va fi suferitu in postulu seu de ministeriulu cislaitanu, numai, pentru că sa se pótá delaturá printrensulu interesele unguresci. Că nu cumva Andrassy sa devina urmatoriulu lui Beust e ténutu in postulu seu si acest'a fiindu ca nu mai gasesce nicairi amici se face instrumentulu feudaliloru s. a. m. d. „Lloydulu ung.“ inca se exprima in intielesulu acest'a. Din ambe diariile se aru pare ca contele Beust si se intielege ca impreuna cu densulu politic'a esterna a imperiulu se afla in o fase nóua si adeca in o instrinare de către Prussia, cu carea se paré a se incepe relatiuni bune.

Post'a care ne sosi cându scrieamu cele de mai susu ne face a ne reintórce inca odata asupr'a ministeriulu celui nou si a spune ce mai dicu diariile cele mari despre densulu. „N. Fr. Pr.“ dice ca pentru Austria enigma e deslegata. Ministeriulu Hohenwarth are o missiune federalistica, pentruca pasiesce catra surparea senatulu imperialu. Si tactic'a e transparenta. Inainte de tote vine bugetulu, pentruca celelalte proiecte nu suntu gat'a. Dupa ce se va votá bugetulu vinu proiectele. Déca se voru respinge aceste, ministeriulu disolve pre senatulu imperialu si ministeriulu alege in diete altulu nou. Cu dietele aliatu, ministeriulu intr'o buna diminetia abdice senatulu. Tóte aceste voru merge asiá de fromosu si de constitutionalu, încatu ministeriulu Hohenwarth póté face pretensiunea in fine ca este celu mai constitutionalu.

Stimulatiunea acest'a a diaristicii nemtiesci si impregiurarea ca némti austriaci serbéza festivitáti de victori'a prussieniloru si chiaru si clatinarea in politic'a esterna suntu nisce semne cari nu suntu de a se trece numai asiá de usioru cu vederea.

Telegramelu ce vinu din Francia anunčia ca pacea se póté considerá că incheiata. Despre negotiările de pace se telegraféza din Berlinu „Pr.“ in 11 Fauru, ca Thiers si Favre au reconoscutu in principiu cederea unui teritoriu si desdaunarea in bani. Va sa dica propunerea lui Kellier ce a miscatu adunarea atátu de adáncu; că sa nu se deslipésca Elsasulu si Lotaringia de Francia a ramasu unu pium desideriu. Din Bordeaux se telegraféza in 21 Fauru ca pre joi'a trecuta avea sa se adune reprezentanti'a nationale că sa desbata descoperirile facute decátra negotiatorii de pace din Parisu. Dupa cum se vede si din depesi'a acest'a cederea de teritoriu e facuta si e imbracata in terminii: ca e decisa intr'unu intielesu mai favorabilu intereseloru Franciei si ca onóra a nationale e decisivu conservata. Cu acest'a, contrastéza inse chiaru si impregiurarea ca prussiani nu se abatu nici decumu dela intrarea lor in Parisu, pre carea parisiiani, nepádându-o incungiurá voru sa o despretiúésca prin o abtinere generale de a se aretá pre strade, cându se va efectué.

Republic'a francesa e recunoscuta de Angli'a, de Itali'a, de Spani'a, de Turci'a si de celelalte staturi; pána si Russi'a inca a notificatu recunos-

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâi a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ore cu 5 1/2 cr. și pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diet'a Ungariel.

Siedinti'a din 9 Februaru a casei deputatiloru o deschide vicepresedintelu Perzella la 11 ore.

Dupa cetirea si verificarea protocolulu se ascernu petitiuni numeróse.

P. O r d o n y referéza despre alegerea deputatulu A. Pulszki, care pre lángea rezerv'a terminulu de 30 zile se si verifica.

La ordinea dilei sta desbaterea generale despre bugetulu ministeriulu de justitia.

Că primu vorbitoriu in sedinti'a de astadi e E. H o d o s s y insinuat, care dupa o vorbire lunga dechiera, ca primesce bucurosu bugetulu că basa pentru desbaterea speciale.

Contr'a vorbescu: I. V a j d a și K. T i s z a. Eugeniu Stanescu asemenea nu póté primi bugetulu presintatu. Densulu imputa regimulu, ca la denumiri considera mai num-i punctulu de vedere politicu alu candidatiloru; románi mai nu suntu reprezentati in ministérie. Acest'a impregiurare nu póté fi apta, a usiorá nationalitatiloru sarcinele ce le pórta pentru tíera.

Ministerulu de justitia H o r v á t h raspunde prin o vorbire lunga la acusele facute de oppositiunisti si róga in fine cas'a a primi bugetulu că basa pentru desbaterea speciale, cu ce sedinti'a se incheia la 3 ore.

Presedintelu S o m s s i o h deschide sedinti'a din 10 Februaru la 10 ore.

Dupa resolvirea formalieloru obicinuite impartesiesce presedintelu casei ca M. Sea regele a incredintiatu pre ministerulu de comerciulu S z l á v y cu conducerea provisoria a ministeriulu de culte.

La ordinea dilei sta desbaterea speciale despre bugetulu ministeriulu de justitia.

Sub titlu'a 1. „Administratiunea centrale“ suntu preliminati 218,100 fl. Comitétulu financiálu propune votarea a 213,100 fl. Cas'a votéza sub titlu'a acest'a numai 210,800 fl.

Titlu'a 2. „Administrareá justitiei de tíera“ Pentru deosebitele tribunale suntu preliminati: curtea de casatiune 182,300 fl., comitetulu financiálu propune votarea a 169,600 fl.

Benj G u t h y nu e multamitu cu activitatea curtiei de casatiune. Dela judi nu se cere altu ceva, decátu cunoscintia si aplicarea catoru-va paragrafi, inse judi nu potu corespunde nici bateru acelei corintio. Vorbitoriulu cetesce mai multe sentintie de ale curtiei de casatiune, critiséza motivarea lor si se încerca a documentá ca sentintiele suntu injuste si contradicátore cu deosebire in casuri analoge. Densulu cere delaturarea acestui reu.

Afirmările lui Guthy dau ansa la o desbateru mai lunga, la care iau parte P. H o f f m a n n, K. G h y c z y, Arist. M a t t y u s si ministrulu de justitia H o r v á t h.

Dupa aceste primesce cas'a propunerea comissuniiei financiáli si se votéza pentru curtea de casatiune 169,600 fl.

Pentru curtea sópr. judec. suntu 386,900 preliminati, comitetulu financiálu propune o reduciune de 9000 fl, ceea ce si primesce fára desbateru.

Rubricelu urmátore „Laboratoriulu tieriei“ preliminaru cu 5000 fl., „Judecatoriulu miste cercuale“ preliminaru cu 53,300 fl., „Judecatoriulu de politia de prim'a instantia“ preliminaru cu 172,400 fl. „Jude-

catorii montane" cu 29,600 fl. se celescu si primescu.

Aru fi sa urmeze rubric'a „judecatorii comitatense transilvanene" preliminata cu 571,400 fl. a carei desbatero inse se amana pre tempu neotaritu.

Incheierea siedintiei la 1/2 3 ore.

Siedinti'a din 11 Februaru a casei deputatiloru o deschide presedintele S o m s s i c h la 10 ore.

Dintre ministri au fostu presinti: G o r o v e, H o r v á t h si K e r k á p o l y i.

Ministrulu de finantie presinta unu proiectu de lege relativu la creditulu supl. pentru spele guvernului si provisorului judicialu in Fiume.

Dupa finirea formalieloru obicinuite trece cas'a la continuarea desbateri despre bugetulu ministeriului de justitia.

De ore ce deciderea despre rubric'a 11 „Curti judecatoresci comitatense in Transilvania" s'a suspensatu pana la raportarea comitetului financialu asupr'a propunerii baronului K e m é n y referitoria la aceea rubrica, urmeza rubric'a 12 „Subventiunea curtiloru judecatoresci a orasieloru transilvanene."

Sub acesta rubrica se voteza preliminarului de 69,500 fl.

Rubric'a 13 „Curti jud. urbariale de prim'a instantia in Transilvania"; preliminati suntu 98,100 fl., comitetulu financialu propune votarea a 94,400 fl. Propunerea comit. financialu se voteza fara vre-o observatiune.

Titul'a 3 „Carcere". Preliminati suntu 812,300 fl. La titul'a acesta se incinge o desbatero la care iau mai multi deputati parte; in fine se voteza postulu acesta fara stergere.

Incheierea siedintiei la 3 ore.

Siedinti'a din 13 Febr. Presedinte: S o m s s i c h. Pre fotoliele ministriloru: A n d r á s s y, K e r k á p o l y i, H o r v á t h si G o r o v e.

Dupa cetirea si autenticarea protocolului siedintiei trecute anuncia presedintele o scrisore a presedintelui ministriloru, prin care se face cunoscutu ca M. Sea a bine-voitu a denumi pre contele Petru P e j a c s e v i c s de ministru croato-slavonu. (Eljenuri la drepta.)

Presedintele anuncia unele petiuni care se transpunu comisiunei respective.

Referintele comitetului financialu P. O r d ó d y reportéza despre socotelile finali din 1869 a fondurilor publice administrate de ministrulu culteloru, despre proiectulu presedintelui minist. relativu la sporirea supl. a fondului de dispositiune si despre propunerea privitoare la meliorarea lefeloru judiloru dela jurisdictiunile tranne.

Cas'a decide a tipari raportele aceste si apoi a le distribui.

La ordinea dilei sta titul'a 3 din bugetulu minist. de justitia; si in specie deosebitele rubrice ale acestei titule, care pre rendu indata se si voteza.

Titul'a 4. „Catastru". Preliminati suntu 430,800 fl., cari se voteza fara vre-o observatiune.

Titul'a 5. „Pensiuni". Preliminati suntu 455,000 fl., se voteza.

Cu aceste se finescu bugetulu ordinariu alu minist. de justitia, urmeza extraordinariulu.

Aici figureza unu singuru postu si adeca 50,000 fl. pentru condicatiuni.

Comitetulu financialu propune votarea numai a 35,000 fl.

Mai multi deputati vorbescu la acesta cestiune parte pentru sum'a preliminata parte pentru propunerea comitetului financialu.

Presedintele anuncia impartesirea presedintelui minist. despre denumirea lui W. T o t h de ministru de interne si prof. Th. P a u l e r de ministru de cultu si instructiune.

Incheierea siedintiei la 2 ore.

Reflessiunile

reunionei advocatiloru din Clusiu, in privinti'a proiectului de lege, ce ministerulu reg. ung. de justitia l'a asternutu dietei pentru regularea relatiuniloru din possessiuni urbariale, si din celea ce-su de natura asemenea urbarialeloru.

(Capetu).

Prin acestea s'a descrisu egalitatea de dreptu nationale, politica si sociala a locuitoriloru de pre-

fundulu regescu, s'a descrisu organismulu curatu democraticu alu administratiunei lor, si totu odata s'a spus, cum ca acolo nu este nobilu si nenobilu, nu esista relatiuni de domnu de pamentu si de iobagiu, dreptulu de proprietate asupr'a pamentului este alu fiscalui seu alu coronei, poporul ce-lu locuiescu ia numai folosulu. In doue renduri poporul sasescu a fostu admoniatu espresu, sa nu-si atribuiasca siesi dreptulu de proprietate, fundulu regescu sa nu-lu numesca pamentu sasescu, adeca: in 1770, o ordinatiune guverniale, si totu in acelu anu o judecata de la „Forum Productionale" in cas'a decimeloru mai mici datata din 15 Decembre si confirmata inca si de curte. „Cu neplacere amu intielesu — dice regin'a in cea d'antiau — cumca natiunea sasésca formula dreptu de proprietate perpetua la pamentulu nostru ce-lu locuiescu dens'a. Patia de acestu atentatu sumetiu, tu credineiose guverne alu nostru in Transilvania, in numele nostru sa-i esprima desaprobarea nostra." — „Prin acea donatiune privilegiala — dice numit'a judecata oficiala — ce regele Andreiu II. a dat'o ospetiloru teutoni in privinti'a acelu pamentu, dreptulu de proprietate asupr'a lui n'a trecut defelul la natiunea sasésca, prin urmare se statorescu prin acesta judecata cumca nu póte lua decima, douediecima si cindicecima dela locuitorii romani de acolo seu de la locuitorii de alta natiunalitate." De o parte sarcine egale si libertate deopotriva pre acestu pamentu de natura cetatienésca, apoi de alt'a desvoltarea relatiunei feudali pre cale ordinara permisa de lege seu de pracs'a legala, — intr'adeveru acestea nu incapu la olalta nici in fapta nici in inceputu; „absurditas in re simul et conceptu".

Regele Ladislau alu V. anessa la teritoriulu acestui pamentu cetatile Talmaciu si Lothor, precum si castelulu Turnu-Rosiu dela fruntaria tiei, dimpreuna cu cele 9 comunitati si diemetate ce s'au tienotu de densele, ropte fiindu din comitatulu Albei, pre cari le-a datu celoru VII. judi sub conditiunea, ca cetatea Talmaciului s'o derime, celelalte doue sa le intarésca, fruntariile tiei sa le pazésca si malulu riului Olto sa-lu intarésca astufeliu, catu inimicu sa nu póta strabate pre acolo; in fine, sa le posiéda cu acelu dreptu si in acelu modu, casi pre cele-lalte possessiuni si sate, orasie si cetati din cele sapte scaune sasesci, si locuitorii acestoru comunitati si cetati sa posiéda si sa se bucure de acelesi drepturi, privilegii si favoruri, de cari s'au bucuratu dintru inceputu si pana acum locuitorii celoru-lalte sate si orasie din fundulu regescu.

Poporul din Talmaciu si din cele-lalte sate, si-a implinitu detorinti'a, ce li-a impusu diplom'a de anessione, servindu ca ostasi in cetati si la fruntarii — „Castrensis miles," mai tardiu plaiesi, — in conscrierea regnicolara din 1722 se pomenesce care satu, cati pazitori de granitie si unde e datoriu sa-i dée; si o vestigiatiune din 1726 ti amintesce ca pazitori de cetati si de fruntarii; inca in 1770, in contr'a atacuriloru comandai supreme respective a fiscalui, cei VII judi se apera cu implinirea deobligamentului pentru sustinerea cetatiloru dela fruntarii. Si astufeliu pre locuitorii acestoru cetati ca si pre ostasii de cetati — „Servientes Castri." — i-a inlocuitu milit'a granitiera, infiintata la 1765. In aceste cetati, si in satele deobligate la servitiu in cetati, relatiunea urbariala nu s'a potutu desvoltá pana acum'a. Ostasiulu de cetate, care totuodata e nobilu — miles — nu póte fi inca sloga si iobagiu in un'a si aceea-si persóna.

Originea acesteia este de mai tardiu. S'a spus mai susu cumca prim'a regulare urbariala s'a intemplat in 1769 prin introducerea in vietia a asiá-diseloru „Pante regulatorie." Cu unu anu inainte de introducere, inspectorii sasesci, intre altele pre locuitorii sateloru ce se tienu de Talmaciu — in mani'a protestului in scrisu alu acestoru — i-au indusu in conscriptiunea incheiata, ca si pre unii ce platescu biru de pamentu, dar nu coronei, ci celoru VII judi sasesci. Aci se incepe urbarialitatea locuitoriloru din aceste sate, starea lor de iobagi. Esistinti'a acestei conscrieri unilaterali este secura, amenuntele si detajurile ei suntu cunoscute, dar oficialatele sasesci nici odata n'au asternutu la loculu mai inaltu, ci in casuri obvenienti numai provocau la dens'a, ca si la o regulare urbariala deja esecutata.

Ce felu de putere de dreptu are unu asemenea operatu, cetitoriulu cunoscatu de lucru va poté lesne sa judece din acesta.

Locuitorii simpli de prin satele tienetorie de numitele cetati, pare ca n'au bagatu de sema ur-

marile de mare importantia ale acestei conscrieri si prin acesta deplin'a straformare a starei lor cetatienesci; de altminte abia se póte ca sa nu fia datu pondu si mai mare protestului lor.

Intr'aceea, casulu acest'a sosindu la cunoscinti'a comandai supreme militari: acesta a ridicatu acasa, cumca cei VII judi sasesci nu implinescu conditiunile anumite in literile regesei de anesare dela regele Ladislau, fortaretele nu le sustienu in stare buna, totusi dela locuitorii comuneloru aduna biru de pamentu in folosulu lor, si in fine cere ca comunele sa se dée iérasi fiscalui regescu. Curtea a demandatu ca directorulu causeloru regesci sa incepa procesu. In 1770 natiunea sasésca a fostu citata sa arete — produca — dreptatea sea. Obiectulu procesului era acesta: „Natiunea sasésca, de dupa comunele anesate sa plateasca fiscalui regescu birulu pamentului, doband'a camerei, — lucrum camerae, si feliuri de contributiuni pentru acelu motivu legalu, caci diplom'a regelui Ladislau disponendu ca comunele anesate sa fia egale cu locuitorii fundului regescu: folósele ce provinu dela acestea, competiescu asideri'a fiscalui regescu". Acestu procesu productionale s'a decisu in 1822, judecata adusa a confirmat'o si curtea. Acesta dice apriatu: „Inconviniendu-se actoratulu fiscalui regescu: se statorescu prin judecata, cumca censulu*) ce se vine de pre fundulu regescu, doband'a camerei si dieciuel'a intru intielesulu legiloru competu fiscalui, si se hotarescu ca acesta judecata sa se esecute."

Ore mai póte incapea indoiela cumca aci, teritoriile comunitatiloru ce se tienu de orasiulu Talmaciu, s'au judecata de teritorie ale fundului regescu, si locuitorii de locuitori ai fundului regescu; carea judecata déca dobandia esecutare, atunci anulu epocalu 1848 nu lu gasia pre scaunulu filialu alu Talmaciului in stare iobagésca.

In archivulu guvernului de Transilvania suntu date numeroase, ce dovedescu din diferite timpuri si dela ocaziuni feliurite, cumca comunele scaunului filiale de Talmaciu, nici la inceputulu procesului productionale sub decurgerea lui, nici dupa aceea nici odata nu si-au recunoscutu iobagi'a lor prin nici unu felu de lucru personalu cu palm'a, eu atata mai putienu prin robota, deci n'au recunoscutu nici aceea, cumca cei VII judi sasesci aru fi potutu sa eserce asupr'a lor pre langa puterea jurisdictionala, dreptu feudala seu veri ce alta putere; non'a n'o cunosceau nici de nume, decim'a se platia esceptionalminte unde si unde, — birulu de possessiune, tacsu, s'a introdusu numai in diemetatea ultima a secului alu XVIII. dupa comissariulu regescu a baronului Seeberg si in timpul gubernatoriei baronului Bruckenthal, l'au adusu in datina cu sil'a, din aceea cauza, caci poporul nu voia defelul sa implinescu lucru cu palm'a; presto tacsu, ducea lemne, pestravi in curtea din Talmaciu si la oficialii din Sabiu, ajutau la sapatu si la fenu dar obligamentulu lor principalu era, ca dupa inctetarea infacisierii personale la apararea fortareteloru fie care satu sustinerea si platea la fruntaria cate 1, 2, 3, 4 pazitori armati, asiá numiti plaiesi scl. — Dar inca si atunci candu le faceau acestea, ei pre sine se numiau cetatieni possessiunati, ómeni liberi, intru intielesulu libertatiloru lor capetate de la regele Ladislau, asiá ti numescu si acetle publice, ei nu erau legati de pamentu, dispuneau despre possessiunile lor, le poteau dá prin traditiune copiiloru lor, le poteau vinde si schimbá, in numele lor incepeau procese, portau oficie, cu unu cuventu: sintómele supreme de pre cari sa se cunosca iobagi'a nu se putura aplicá la densi nici odata; tocm'a pentru acesta pana la 1848 neincetatu au cerutu intrebuintiarea libera a paduriloru, campuriloru si a apeloru lor, au cerutu sa nu fia insarcinati cu aratulu, cositulu si cu pl-tirea tacsu ce cu sil'a li s'a impusu ca biru de pamentu sub pretestu de tutelare; in aceste cereri ale lor staruiau intr'atata, in catu acesta cestiune dedea neincetatu de lucru organeloru mai inalte ale guvernului, fara ca dietele, ce se tieneau forte a rare ori, seu guvernulu tiei, sa fia vindecatu caus'a acestei tanguii.

Ca-si unu momentu decisivu pentru cestiunea de proprietate; de carea ni e vorb'a aci, canta sa mai amintimu si aceea, com-ca in 1777 cei VII judi au cerutu concessiune sa cladésca unu podu (punte)

*) Sub acesta se intielege pretiulu rescumperarei pestraviloru, lemnelor, a birului de pamentu si a dilei de lucru, ce satele pre rondu detorau la oficialii din scaunulu Sabiului.

cu yama preste riuln Lothor (Lotru,) ce trece pre lănga cetatea de acel'a-si nume, dar fiindu ca acé-s't'a erá in opozitiune cu privilegiulu dela regele Ladislau, de aceea a denegat'o atât guvernulu regescu, câtu si curtea.

Si aceea merita atentiune ca, in 1765, cându s'au infintiatu milițiile de granitia, dintre comunele ce se tienu de cetatea Talmaciului, comun'a Racovitia s'a asediatu spre scopulu acest'a in oblegamentulu granitiareseu: natiunea sasésca a cerutu desdaunare dela fisculu regescu, ma si procesu a inceputu, dar pretutindenea a capatat decisiune respingătoria, din motivulu, ca pamentulu fiindu proprietatea corónei regesci unguresci si nu a natiunii sasesci, desdaunarea nu póte compete natiunii neimproprietatile. Pentru satele ce apartineau la cetățile Talmaciului, Lotrióra si Turnu-Rosiu, precari — precum se spuse mai nainte, regele Ladislau alu V. le-a anesatu la fundulu regescu, va sa dica le a fostu asediatu in libertate egala cu a fundului, insa cei VII judi si atribuirea siesi cu si'a potestate de domni de pamentu si fecera poporulu de iobagiu lorosi, fisculu regescu a inceputu procesu in 1776, in 1822 l'a dobanditu, in 1825 l'a incuviintiatu si curtea, insa judecat'a — cine scie la a cui influentia, dar la tota intemplantia spre mare dauna a corónei regesci unguresci — inca in acelu anu a fostu retrasa, pre cându dirigitoratulu cause oru regesci a intetit'o edarea ei in 1838, 1842 si 1846; va sa dica a intetit'o de trei ori, dar pururea fara de rezultatu.

Sa privimu pusetiunea celor siese sate din scaunulu filialu alu Saliscei. Acestea tóte suntu comune din fundulu regescu. In 1554 natiunea sasésca dechiarându naintea regelui Ferdinandu, cumca cetatea Omlasiului cu Salisce si cu celelalte sate apartienatorie suntu anesate la fundulu regescu, regele a demandatu, ca locuitorii scaunului Salisce sa nu se socotésca in sirulu iobagiloru; articolulu de lege din 7 Decembre 1556 demanda, ca cei din scaunulu Saliscei sa nu fia supusi la contributiuni de o potriua iobagiloru, intr'unu documentu din 1486 despre regularea hotaraloru, scaunulu Saliscei e scrisu de apartienatoriu la cetatea Omlasiului pre fundulu regescu.

Edictulu alu 80 din Aprob. Const. de asiderea numesce scaunulu Saliscei de pamentu regescu = „regius fundus;“ articolulu de lege I. din Sighisórá dela 5 Iunie 1689, instra scaunulu Saliscei si in privinti'a contributiunei la municipiele sasesci.

Acestea demostra la evidintia, cum ca scaunulu Saliscei apartiene la fundulu regescu, si cum ca locuitorii acelu scaunu au aceea-si egalitate cetatienésca cu cei din fundulu regescu.

Si aici camer'a regésca a fostu lipsita de dreptulu ei de proprietate si a fostu pagubita fórté in decursulu secului trecut, cându cei VII judi introdusera potestatea de domni de pamentu, si pre locuitorii i fecera loru-si iobagi. Pentru acé's't'a fisculu regescu la 1771 a inceputu procesu naintea forului productionalu; negându-se competinti'a tribunalului, in urmarea apelării dobandite pre calea recursului, curtea in 1826 fece de exceptiunea in contr'a tribunalului se pose la meritulu procesului. Continuându-se procesulu, la cestiunea producerei documintelor, in 1829, tribunalulu demândá sa se produca documintele. Acéi procesulu se opri, si de atunci n'a fostu foru productionale la care sa se fia potutu continuá cu competintia.

Cei VII judi sasesci, nesocotindu cursulu procesului, in 1774 pre calea guvernului din Transilvani'a, alu cărui'a presedinte erá baronnulu Mihail Bruckenthal, cu putere armata constrinsera pro Salisceni sa primésca o conventiune urbariala; pentru acé's't'a s'a facutu investigatiune, in a cărei'a urmare prin resolutiunea de curte din 1837, cei VII judi sasesci cu arendatorii si cu oficialii loru curteni au fostu judecati sa platésca gjafurile comise, ié'ra Salisceni, pentru cá sa-si redobandésca libertatea loru stravechia, au fostu avisati la calea legi cu ajutoriulu directoratului conselor regesci, care ajutoriu li s'a ordnatu de Majestate. Acestu procesu s'a si inceputu la tabul'a regésca in 1841, dar pána a nu se fini, sosi anulu 1848, carele si pre Salisceni i-a gasitu asiderea in stare de iobagi. Desdaunarea urbariala, atât pentru comunele din scaunulu Talmaciului, câtu si pentru celea din scaunulu Saliscei, au primit'o cei VII judi sasesci.

Co s'an disu despre comunele din scaunulu Sabifului, cari odinórá s'au tienu de cetățile Tal-

maciu si Lotrióra (Lothor,) aceea sta cu modificatiuni neesentiali, si despre cetatea Branului (Törcs), carea e in posesiunea orasiului Brasiovu, si despre satele ce se tienu de dens'a. Si acé's'tea, comunitatea numitului orasiu le-a posesu sece intregi cu deobligamentu de a aperi graniti'a, de a sustiené cetățile si altele asemenea, le-a posesu cu paduri, câmpuri, ape, regale scl. Dupa infintierea militiei de granitia in 1765 au incetatu obligamintele numitului orasiu, dara bunurile le folosesc si pána in diu'a de astadi. Cetatieni liberi din satele anesate la fundulu regescu, cu timpulu devenira si acéi iobagi, desdaunarea urbariala pentru fundurile si posesiunile loru au primit'o numitului orasiu. Dupa infintierea militiei de granitia, incetându tóte sarcinele pentru aperiarea granitiei: locuitorii loru trebuiau restituiti ié'ra-si in aceea stare, in carea suntu cei'a-lalti cetatieni liberi din fundulu regescu, deci nu poteau fi siliti la servitiie iobagiali, nu se potea luá desdaunare urbariala si de decima, satele dupa dreptulu din fundulu regescu, nu poteau fi restrinse in folosirea padurilor lor, a câmpurilor, apelor, plaiurilor.

Acestea suntu astufeliu de anomalii, cari preste vatemarea dreptului ce se comite asupra cetatieniloru, totuodata tragu dupa sine o scribare mare a veniteloru statului si ale corónei, ceea ce prin urmare trebuesce vindecatu. Aru trebui complanate mai întâiu platirile necompetinti ce s'au facutu din partea statului, apoi legelatiunea aru trebui sa se ingrigésca despre aceea, cá locuitorii, constrinsi cu nedreptulu la starea de iobagi, sa se restituésca in deplin'a loru libertate si in tóte drepturile civili, pentru folosintiele ce li s'a detrasu sa fa desdanati, sa li se redea padurile, câmpurile, apele si plaiurile lor, si sa fia curatiti de veri ce remasitie urbariali.

Acé's't'a se póte njunge numai prin asternerea unui proiectu nou de lege, astufeliu, precum s'a intemplatu in cestiunea eriditatei secuiesci.

Patent'a din 24 Iunie 1854 nu se póte aplicá la chiarificarea acestoru relatiuni, pentru ca acé's't'a reguléza numai acele casuri, cându obiectulu de cérta este intre fostulu domni de pamentu si fostulu iobagiu despre natur'a pamenturiloru singuratice, si terminulu e anulu 1829, preste care nu se póte merge inderetru.

Natur'a relatiuniloru urbariale ce s'a desvolatatu pre fundulu regescu, este o cestiune nu numai de dreptu privatu, ci in mare mesura o cestiune de statu si de dreptu publicu, carea contine nu numai cele mai sante interese aloru mii de locuitori, ci totodata interesulu de linisce alu statului si interesulu principalu de avere alu corónei, despre ce legelatiunea canta sa desputa.

Comunele din scaunele filiale Salisce si Talmaciului cari se tienu de scaunulu Sabifului, prin deputatulu Ioane Puscariu au datu unu memorandu la camer'a reprezentativa pentru regularea relatiuniloru publice. La acestu memorandu a scrisu desluciri avocatulu Vilhelmu Bruckner din Sabiu. Camer'a reprezentativa inca n'a otaritu. Acum'a se apropia ocaziunea spre acé's't'a.

Articolulu de lege XLIII din 1868, cându a regulatu in detaliu uniunea intre Ungari'a si Transilvani'a, in §. 16, impoterindu guvernulu cá sa faca provisoriu despusetiunile de regulare: i-a impusu de datorintia „ca—dupa ascultarea respectiviloru, sa astérna dietei astufeliu de proiectu de lege, carele sa iee in consideratiune si sa aduca in consonantia atâtu drepturile ce se baséza pre legi si contracte, câtu si egal'a indreptatire a tuturor cetatieniloru patriei de pre teritoriulu fundului regescu de veri ce nationalitate aru fi“

Acé's'ta despusetiune a legi este atâtu de elastica, in câtu pre basea ei se pare ca deodata si la olalta se potu imbracisá atâtu regularea relatiuniloru de dreptu publicu, câtu si a acelor'a de dreptu privatu; dar acé's'ta neregulabilitate aru incurcá caus'a. Reuniunei nóstre i se pare ca e problema grea — de o parte: „ascultarea respectiviloru, legile si contractele si dóra privilegiile spicate in feliurite moduri, — de alta parte: sa se iee in consideratiunea necesaria si sa se aduca in consonantia egal'a indreptatire a tuturor cetatieniloru patriei de veri ce nationalitate.“ Dupa a nóstra parere nepretensiva, aru trebui sa se desparta ceea ce nu se tiene de olalta. Autonomi'a fundului regescu, organismulu seu municipalu, impartirea libertatei politice pre basea egalitatei de dreptu intre toti cetatienii patriei de pre teritoriulu fundului regescu de veri ce na-

tionalitate aru fi densii, — acé's't'a e astufeliu de cestiune de dreptu publicu, cu carea privilegiulu nu incape, nici nu suferé cá organizarea venitória sa creeze statu nou in statu.

Deci acé's'ta cestiune de dreptu publicu aru trebui sa se deslege separat, pre basea principiiloru cari in 1848 s'au prefacutu legi. Dara aru trebui sa primérge otarirea relatiuniloru de natur'a dreptului privatu, va sa dica, cum ca cetatienii patriei ce locuescu pre fundulu regescu sa se restituésca mai întâiu in posesiunea drepturiloru ce li s'au luata, sa se incete tóte sarcinele remasitiiloru urbariali si sa se dechiaré prin articlu de lege cum ca: comunele din scaunulu Talmaciului, din alu Saliscei si celea ale Branului, numai in privinti'a municipiala au fostu si suntu sub jurisdictiunea fundului regescu, starea lor cetatienésca, regularea relatiuniloru lor de posesiune, nu se potu decide nici dupa regulele pentru regularea posesiuniloru ce-su statorite in patent'a din 21 Iunie 1854, nici dupa ordinatiunile urbariali emise mai tardiu, ci acele comune sa póta posiede intregu teritoriulu hotareloru lor, padurile lor, apele lor, câmpurile lor, ca-si cei'a-lalti mai multi cetatieni liberi de pre fundulu regescu, dimpreuna cu dreptulu lor de regale, asiderea cá cetatieni liberi; sa se dechiaré ca le voru posiede, si sa se otarésca restituirea loru intrensele.

Ministeriulu se va ingrigi despre aceea, cá pre calea administrativa sa se intemple impartirea si socótele reciproce in privinti'a muntiloru revindicati si in privinti'a folóseloru ce cei VII judi si orasiulu Brasiovu le au luatu dela comune in de cursulu timpului; acé's't'a sa se intemple dupa ascultarea pártiloru si pre basea cercetării detaiate a datelor referitorie la lucru, luându-se in consideratiune dreptatea si ecitatea.

Pentru ajungerea acestoi scopu, asta Reuniune si recunósce de o detorintia cetatienésca a sea, cá sa astérna inaltulu Ministeriu ungurescu de justitia ormatóriele puncte pentru unu proiectu de lege: (L'amu publicatu in nr. 7. a. c.)

Dela resbelu.

Cetimu in „Romanulu“:

O scrisóre particulara, sosita in Bucuresci si scrisa din Friburgu, in Elveti'a, contine, despre sosirea francesiloru in acestu orasiu, amenontele de mai la vale. Le reproducemu pentru cá sa se védia la ce gradu de abnegatiune, nobletie si marime de sufletu ajunge unu poporu, care se bucura multu timpu d'unu regime de libertate si moralitate: de regimelu republicanu.

Aspectulu trupelor de linia si de mobili erá atâtu de infioratoriu, in câtu nu-mi potui opri lacrimile vediendu-i. Unii nici nu se mai puteau teri, alii mai ca nu mai aveau incaltiaminte: acé's't'a erau pre jumetate imbracati, acé'i slabi, noroiati, nespalati si strentiarosi; intr'unu cuventu i ai fi potutu luá dreptu unu lungu cortegiu de cersitori, afara de câte-va exceptiuni.

A trebuitu sa se golésca tóte scótele, chiaru si colegiulu, pentru a primi pre toti acesti soldati; scótele primare si secundare de fete, casarm'a, Augustinii, Ligorienii, tóte acéste cladiri s'au implutu cu densii. Ieri séra numerulu soldatiloru erá asiá de considerabile, in câtu mai multu d'o suta dintre densii au fostu pusi in biseric'a Cordelielor, unde caritatea publica a mersu se i primésca.

Politi'a locale invitá pre toti locuitorii din orasiu sa faca supa pentru prizonieri: in timpu de trei dile sér'a si diminétia, utiliele furnicau de ómeni si femei, ducendu supa in localurile ocupate de nenorociti nostri óspeti.

Nimicu nu egaléza aventulu caritátiei ce Friburgesii au aretat cu acé's'ta ocaziune: tóta lumea rivalisá in zelu pentru a ajutá pre sermanii soldati; nutrimento, vestiminte, incaltiaminte, rofaria, ingrigiri medicale, totu ce cerea, totu ce reclama miser'a ingrozitóre a acestoru ómeni li s'a datu cu imbel-sigare. Unu comitetu compusu din cele mai de capetenia dómne din orasiu s'a formatu pentru a ingrigi si legá ranele acestoru nenorociti: amu vediutu cu ochii mei pre d-nele Reynald de Peyrolles, Mayllardez si Diesbach de Courgevans poidu-se in genunchi inaintea soldatiloru, luându-le, legându-le cu ingrijire, cu precautiune si c'o admirabile sollicitudine.

Unor'a piciórele le erau inghetiate, altor'a degetele gangrenate; piciórele acestor'a erau asiá de inflaté, in câtu nu se mai puteau incaltá cu nici

un felu de incaltăminte; la aceia nesce rări adânci le lasă sângele sa cura.

Notéza bine ca eu însu-mi amu vedutu acelea, ca eu însu-mi amu tienutu cu mâinile acele sermane picioro, ca însu-mi le amu curatatu de oribilele trestie putredite, cari penrusesera in carne si pre cari le amu inlocuitu cu nesce buni ciorapi.

In fine acesti nenorociti sunt gasduti, nutriti, ingrigiti in familia, si fia-ce burgesu a prima câte 30—40; amu vedutu lucratoare cari traiau cu multa strimtorare din lucrulu lor de fiacare di, strangendu doi-trei soldati de pre utilia si cedându-si paturile spre a culcă intr'ensele pre ospetii lor. O ambulanta stabilita la Ligorieni primia pre bolnavii ordinari; cei ce erau isbiti de bole contagiöse erau transportati intr'una lazaretu particularu.

Satele nu s'au destinsu mai putienu de câtu orasiulu; mai tôte fermele si au in ele ospeti si unu mare numeru din nenorociti au scapatu d'o mörte sicura, gratia ingrigiriloru tieraniloru, cari s'au dusu sa-i caute prin zapada in care cadusera de slabiciune seu de nevoia, neputendu merge mai departe.

Câti-va prisionieri prussiani suntu in cantonulu Bern'a, si de buna sêma c'acêsta mesura e o violenla a lui Bismarck, care vrea se veda cum tratâmu pre compatriotii sei.

Mai multe diuarie germâne declara in gur'a mare ca prussienii au silitu armat'a lui Bourbaki sa se refugieze in Elvetia pentru cá sa se pedepsesca acêsta tiêra de simpatie de a aretatu pentru Franci'a.

Afara d'acêsta credu ca nu suntu suparati ca acesti 80,000 ômeni din Elvetia suntu o sarcina mai putienu pentru densii.

B r a d u (C. Zarandului) in 4 Febr. st. v. 1871.

Onorata Redactione! Este cunoscutu o. p. celitoru ca inca din a. 1863 Escelenti'a Sea Pré Sântitulu nostru Mitropolitu, cá Supremu Inspectore a scôloru române gr. or., din zelulu, celu are câtra inaintarea poporului in cultura, a introdusu o institutiune fôrte folositoria, conferintiele invetiatoresci. Nu voi a aratá rezultatulu imbucnatoriu a acestei institutiuni, acêst'a o scie fia-cine, care se intereséza câtu de pucinu de starea invetiamentulu, o cunoscu mai bine invetiatorii, cari imbracisêza din ce in ce mai cu caldura aceste conferintie.

Se scia, ca conferintiele se tienu in totu anul in ferie de véra pre totu locul. Invetiatorii din tractulu Zarandului inse, in feriile anului trecut, patrushi de folosulu ce lu tragu din acêsta institutiune, otarfra cá in fia-care anu sa se tienu trei conferintie, si adeca dôiue semestrale si un'a in feriile de véra. Deci I-m'a conferintia semestrale fu convocata pre 29 si 30 Ian. st. v. Eramu fôrte curiosu sa vedu câti invetiatorii se voru presentá la aceste conferintie, câci timpulu de iêrna schimbaciosu nu pré dá sperantie de unu numeru mare.

Daru ce bucuria! cându amu vedutu ca dintre 31 invetiatorii tractuali 24 se presentara si numai 7 absentara din cari in sa 3—4 morbosii.

Adunându-se deci toti cei presenti in localitatea scôloru normali, conducatoriulu, unu invetiatoru dela scôlele norm. de aci, deschide conferintiele prin o vorbire „despre scôla si misiunea ei, apoi se luara inainte obiectele, ce erau de pertractatu si adeca: cârtile scolastice.

„Elemente de istoria naturei si fisic'a, istoria patriotica si geografic'a.”

Dôiue dile, câtu tienora aceste conferintie, a duratu discussiunea numai despre istoria naturei, cele-lalte se voru pertractá in conferintia prossima, ce se va tienua in lun'a lui Maiu. Cine a petrecutu cu atentiune aceste conferintie a potutu observá unu zelu caldurosu a invetiatoriloru câtra chiamarea lor cea atât de groa. Cu acêsta ocaziune reverendissimulu domnu protopopu Moise Lazaru in o siedintia intréga tienú invetiatoriloru prelegere pedagogica despre aceea cum are invetiatorulu sa tracteze cu scolarii sei in si afara de scôla, aratându pre largu care tractare e atragátore si care respingátore. In fine se promisera fia-care invetiatoru ca cele pertractate in conferintie le va aplicá in scôla fatia cu elevii sei. Dee ceriulu cá

discussiunile acestora conferintie sa fia incoronate de celu mai bunu resultatu!!!*)

D e p r e m a l u l u O l t u l u i 19/2 1871.

Onorata Redactione! Cu permissiunea on. publicu voiu atrage atentiunea rev. d. protopopu administratoru a Treiscauniloru si Hedhigu si in specie a Maritului Consistoriu archidiececanu in respectulu parohiei vacante din Miconjalu si fili'a Bichsadu, dôiue comune tienetóre de comitatulu Albei-superiøre, dara intre Treiscaune secuiesci si Ciucu secuiescu inlestate si asiá dicându absorbite de elementu secuiescu, comune de 1011 suflete române de religiunea gr. or., in sa intr'atátu magiarizate, de d'abiá suntu 2—3 intre ei, cari sciu romanesce. — In comunele acestea dedevindu parochi'a prin repausarea preotulu N. B. vacante, carele au servitu acelei parochii 44 de ani, lasându si un'a veduva ôrba dupa sino fâra de adapostu, — s'au scrisu concursu din partea comitetulu parochialu concernentu si s'au publicatu in Nr. 10 a „Tel. Rom.” Deca concurentii la acea parochia voru celi cu deameruntulu acelu concursu, se voru convinge, ca asiá parochia bine dotata cam raru se afla, si decá voru computá pretiulu celoru 120 galete a 4 fl. = 480 fl., mai departe pretiulu a 149 cara de lemne a 2 fl. = 298 fl., ce aru dá o suma intréga de 778 fl. v. a. venitu siguru, nosocotindu alte venituri, cele are unu preotu inca, credu ca numerulu concurentiloru va fi mare si inca de cei mai bine cualificati, cá si Maritulu Consistoriu sa-si póta alege unu preotu cultu si devotatu causei nationale, care va avé missiune mare in aceea parochia a recástigá 1011 suflete române magiarizate in sinulu natiunei române.

Numai un'a mi téma, ca din caus'a nescintiei limbei magiare, cei deplinu cualificati si zelosii nationalisti nu voru concurá, ci numai cei ne-cualificati, cari sciindu limb'a magiara, voru avea preferintia la ocuparea acestui postu bunu si missionariu, de cari Dumnedieu sa-i feresca pre crestini si pre natiunea nóstra. Cá acêst'a sa nu se intemple, aru trebui 2—3 candidati de preotia cualificati anume sa studiescu cu deadinsulu limb'a magiara, cá se póta ocupá câte unu postu bunu si in secuime si in marginea ei si sa-si implinesca o missiune frumôsa si mare de ale redá româniloru magiarizati limb'a stramosiêscă prin timpuri vitrege rapita. Decum'va nu s'aru eflá candidati de parochia deplinu cualificati, cari sciu si limb'a magiara, dupa parerea mea n'aru trebui grabitu cu implerea acestui postu, ci aru trebui unu candidat sa invetie in restempu de 3—6 luni limb'a magiara, apoi sa ocupe postul seu, de si totu minutulu perdutu cu neocuparea postulu aduce periclu acelei parochii, neavendu ea preotu si administrarea ei fiindu cu multe pedeci impreunata, alte confessiuni incepu cam a vená dupa sufletele nóstre.

Amu fostu detoriu ale aduce aceste la publicitate, cá parochi'a aceea sa fia inzeestrata cu unu preotu sdravânu!

Cu permissiunea dlui Redactoru mai amu inca un'a sa amintescu in respectulu impartirii baniloru imperatesci pentru preotimea mai saraca si mai deligenta, si chiaru reflectiunea dlui redactoru la unu articlu datatu din Cricau in nr. 6 a „Telegrafulu” mi da ansa la o observare nevinovata inse pre adeveru basata, in care reflectiune redactionale se amintesce aceea, ca unii protopopi, decá facu abtrageri dela ajutoriulu donatu respectiviloru parochi, „se fia aratati organeloru respective spre indreptarea reului, decá ele ecsista in realitate, dara nu a serie in publicitate lucruri de natura asiá delicata in abstractu sciindu ori si cine, ca decá se póte nu are locu conclusiunea la aste.” A mea observare sta dintru aceea, ca d. Redactoru sa nu se indoiasca nici decum despre subtragerile susatinse, pentru ca in realitate exista subtrageri nu numai de buna-voia, ci si fortiate, despre care i-asii potea dá date sigure, dara nu voiu se vatemu persône si nu voiu se facu neplaceri respectiviloru preoti, carii aru fi numai persecutiunei protopopulu respectivu esposi; prin urmare casuri de acestea nu potu fi aratate organeloru respective, ci altu medilocu la incongiurarea

*) Ne ai obligá fôrte cându ni ai impartasi ceva si despre meritulu discussiunei asup'a „Elementelor de istoria naturei si fisica.”

reului acêst'a trebuie cantatu si pre alta cale buni respectivi impartiti.

Sapienti satis!

□.

Varietati.

*(Unu toastu). Cetimu in diarulu francesu „Messenger du Nordu”, dela 15 Ianuariu, urmatoriulu incidinte care a produsu o vie impressiune la tôte curtile din Europ'a: „Dumineca, 7 Ianuarie, la St. Petersburg, erá prândiu de g-la la curte. Principii din famili'a imperiala, ambasadorii curtiloru streine si marii oficiieri si corónai erau presinti. La desertu, Czarulu primesce o depesia. Rupe pliculu, si fatia i deobicinuitu nepasátore, se lumineza de unu surisu: „Domniloru, dise imperatulu cu o voce resonátore, amu se propunu unu toastu...” Toti ospetii se ridica in picioro. Apoi Czarulu urméza in acesti termini: „Primescu o telegrama de la unchiulu meu, regele Prussiei, care mi anuntia, ca armatele sele au luat cu asaltu Mont-Avon, de unde potu se bombardeze forturile Parisului. . . Domniloru, beau pentru Prussia si pentru Imperatulu Germaniei. . .” Toti ospetii si ridica pacharulu. Singuru principele mostenitoriu alu corónai si pléa pacharulu, lu sfarama cu receaia de mésa, se inchina respectuosu inaintea Czarulu, apoi oferindu bratiulu marei princese, femeia lui, care imparte tôte simtiemintele lui francesce, parascesce sala ospetului. A dôiua di primia ordine de a stá optu dile la arestu de rigore. Politia russesca a cantatu a nabusi acêsta afacere: in sa toti francesii distinsi, cari locuescu la St. Petersburg, au mersu sa se inscrie la marele principe mostenitoriu.”

*(O ingrozitóre reprivire asup'a cumplitu-lui resbelu franco-nemtiescu) aruncara unele foi din, Germani'a, acum de cându cu armistitiulu, constatându urmátorele: S'au batutu 23 de batalii mari anume la — Weissenburg, Wörth, Spichern, Pange, Mars-la-Tour, Gravelotte, Beaumont, Sedan, Noisterville; — la Orleans, Amiens, Champigny, si Brien câte trei; la Beaugency, Bapaume, Vendome, Le Mans, Belfort, St. Quentin si in urma inca odata la Parisu. Dintre aceste batalii in cea dela Gravelotte au luptatu de ambele párti aprópe 500,000 de armati, adeca 280,000 de nemti contr'a 210,000 de francesi. La Sedan 250,000 de nemti au luptatu contr'a 150,000 de francesi. Cele mai sângérose lupte au fostu lângá Metz, la Pange, Mars-la-Tours si Gravelotte; in cêsta din urma perderile ambelor párti s'au urcatu preste 35,000 ômeni. — Afara de amintite 23 de batalii mari, s'au mai intemplat, cu cele mai nóue dela Belfort, preste 50 de loviri partiale, mai mici, si — 20 de cetáti s'au combatutu. Tôte acestea intr'unu scurtu timp, atâtea si atât de cumplite loviri, atât'a sânge si astufeliu de perdi infricosiate nu s'au mai intemplat de cându e lumea.

Insciintiare.

Deschidendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiu cursulu de instructiune pentru mósie, candidatele de mositu de nationalitatea româna si nemtiesca suntu provocate a se insinúa pâna la terminulu indicatu la subscrisulu spre a fi primite in cursu.

Dr. Lukas Mikulics
profesoru ord. de mositu

(9—3)

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochia a Miko-ujfalului si fili'a Bicszad, in protopopiatulu Heghigului, statátore din 1011 suflete, se escrie concursu pâna la 27 Februarie 1871.

Emolumentele suntu:

1. Pre lângá venitul stolare, de tóta famili'a câte dôiue ferdele bucate, un'a de tómma, si alta de primavéra, veduvele pre jumetate, care se sue la 120 galete bucate.

2. Din ambele comune 149 cara de lemne, care compute la olalta dau 33 orgii.

3. Cartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acêsta statiuone suntu avisati; ca prelânga limb'a romana se cere sa cunósca si cea maghiara, iêr recursele bine instruate sa le astérna Domnulu Protopopu Ioane Petricu la Brasiovu, si anume de voru fi concurentii preoti, au sa-si ceia mai întâiu voia deta venerabilulu consistoriu archidiececanu prin petitiuni motivate, si insocite de opinarea respectivulu protopresbiteriu, iêra cei mireni sa aiba in vedere statutulu organicu, si anume § 13 si 121 ai aceluia.

Miko-ujfalu in 29 Ianuariu 1871,

In contielegere cu dlu protopopu.

Comitetulu parochiale.

14—2